

Meri Virtanen

OPPVELVOLLISUUSUUDISTUKSEN VAIKUTUKSET REHTOREIDEN TYÖNKUVAAN

Toisen asteen rehtoreiden kokemuksia
oppivelvollisuuden laajentumisesta

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Tarkennettu tutkimussuunnitelma
Huhtikuu 2023

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	5
2.1	Keskeiset käsitteet	5
2.2	Oppivelvollisuus	5
2.2.1	<i>Oppivelvollisuuden historia</i>	5
2.2.2	<i>Oppivelvollisuus uudistus</i>	6
2.3	Rehtorin rooli ja toimenkuva.....	7
2.4	Aikaisemmat tutkimukset	8
2.4.1	<i>Rehtoribarometri 2022</i>	8
3	METODOLOGINEN LÄHESTYMISTAPA	9
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	11
4.1	Tutkimuksen tavoite	11
4.1.1	<i>Tutkimuskysymykset</i>	11
4.2	Tutkimusmenetelmät.....	11
4.3	Tutkimusaineisto	12
5	TUTKIMUKSEN EETTISYYS	13
6	TUTKIMUKSEN ALUSTAVA AIKATAULU	14
	LÄHTEET	15
	LIITTEET	17
	Liite 1:	17
	ALUSTAVAT HAASTATTELUKYSYMYKSET:	17

1 JOHDANTO

Koronapandemian, jatkuvan digitalisaation ja uusien opetussuunnitelmien tuomien haasteiden myötä opettajien työhyvinvointi ja työssä jaksaminen on ollut viime vuosina kovan tarkastelun ja keskustelun kohteena. Tästä opettajien kasvavasta työmäärästä nousseesta suuresta huolesta huolimatta mielestäni vähemmälle huomiolle on jäänyt erityisesti rehtoreiden ja muiden opetusalan johtajien työmäärän näkökulma. Jatkuvasti kasvavat vaatimukset ja muutokset sekä työyhteisön hyvinvointi ja jaksaminen näkyvät vahvasti esimiesten jokapäiväisessä työkuvassa. Erityisesti koulun rehtoreiden työkuvan tarkastelu on mielestäni tämän vuoksi todella tarvittavaa, mutta myös erittäin ajankohtaista, sillä vuonna 2021 voimaan astuneen uuden oppivelvollisuuslain myötä myös toisen asteen koulutus astui Suomessa oppivelvollisuuden piiriin. Itseäni kiinnostaakin kuulla juuri rehtoreiden kokemuksia heidän työkuvastansa, ja tutkia tässä tutkimuksessa: minkälaisia vaikutuksia oppivelvollisuuslailla on ollut heidän työhönsä. Oppivelvollisuuden laajentumisella on varmasti erilaisia vaikutuksia eri opetusalan johtajien ja rehtoreiden työkuvissa, ja tämän vuoksi tämä tutkimus on rajattu keskittymään juuri toisen asteen rehtoreihin, joita uudistus erityisesti koskettaa. Kyseinen tutkimusaihe on sen ajankohtaisuuden lisäksi myös itselleni henkilökohtaisesti kiinnostava, sillä haluaisin mahdollisesti työskennellä tulevaisuudessa rehtorina.

Laajennetusta oppivelvollisuudesta ja sen tuomista vaikutuksista ei ole uudistuksen tuoreuden vuoksi vielä juurikaan ehditty tehdä kasvatustieteellistä tutkimusta. Aikaisempia tutkimuksia tutkiessani löysin kuitenkin muutaman oppivelvollisuuden merkitystä koskevan diskurssianalyysin. Rehtoreiden työkuvan merkitystä oltiin puolestaan tarkasteltu esimerkiksi Noora Korhosen (2019) pro gradu tutkielmassa ”Rehtori koulun kokonaisjohtajana : Näkemyksiä rehtoreiden työtehtävien ja johtamisosaamisen tärkeydestä.”, mutta en löytänyt tutkimuksia oppivelvollisuuden tai oppivelvollisuusmuutoksen ja rehtoreiden työkuvan välisestä suhteesta. Suomen Rehtorit ry:n käynnistämä vuoden 2022

rehtoribarometri-tutkimus kertoi kuitenkin esimerkiksi rehtoreiden kokemasta työuupuneisuudesta ja sen kasvusta sekä rehtoreiden työmäärästä heidän suurimpana stressinsä lähteenä.

Tutkimusmenetelmistä käytän tässä tutkimuksessa laadullisia menetelmiä, sillä ne kiinnostavat minua määrällisiä enemmän, ja koen niiden myös sopivat aiheen tutkimiseen paremmin. Koitin etsiä valmista tutkimusaineistoa esimerkiksi erilaisilta kommenttipalstoilta, mutta aiheen ajankohtaisuuden ja käsittelyn vähyyden vuoksi diskurssinomaista aineistoa ei löytynyt. Aion kuitenkin hyödyntää esimerkiksi aikaisemmin mainitsemaani vuoden 2022 rehtoribarometrin tuloksia tutkimuksen teoreettisena lähtökohtana. Tämän lisäksi kerään aineistoa itse haastatteluiden avulla. Tutkimuksen analyysimenetelmänä käytän puolestaan sisältöanalyysia.

Tutkimussuunnitelman rakenne muodostuu siten, että tutkimuksen toisessa luvussa tarkastellaan hieman teoreettisen viitekehystä eli oppivelvollisuutta ja oppivelvollisuusuudistusta, rehtorin roolia ja työnkuvaa. Tämän lisäksi luvussa esitellään keskeisiä käsitteitä ja aikaisempaa vuoden 2022 rehtoribarometri-tutkimusta. Teoriakatsauksen jälkeen tutkimussuunnitelmassa siirrytään metodologisen lähestymistavan tarkasteluun sekä tutkimuksen toteuttamisen esittelyyn. Lopuksi avaan vielä tutkimuksen eettisyyttä sekä tutkimuksen alustavaa aikataulua.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Keskeiset käsitteet

Tutkimukseen ja aiheeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä ovat oppivelvollisuus, oppivelvollisuuslaki, oppivelvollisuus uudistus, toinen aste, rehtorin rooli, työnkuva ja pedagoginen johtaminen sekä rehtoribarometri.

2.2 Oppivelvollisuus

Koulutus nähdään maailmanlaajuisesti yhtenä merkittävimmistä hyvinvointiyhteiskunnan tekijöistä, ja tämän vuoksi erilaisista koulutusjärjestelmistä kirjataan usein maiden laissa. Suomessa vallitsee oppivelvollisuus, jonka tarkoituksena ja tavoitteena on oppivelvollisuuslain (1214/2020), mukaisesti erityisesti sivistää lapsia ja nuoria turvaamalla kaikille elämässä ja yhteiskunnassa tarvittu perusosaaminen ja itsensä kehittämisen yhdenvertainen mahdollisuus sekä lisätä koulutuksellista tasa-arvoa ja lasten ja nuorten hyvinvointia. Oppivelvollisuus tarkoittaa siis nimensä mukaisesti velvollisuutta sivistää koko Suomen kansaa, mutta se nähdään myös erityisenä perustavanlaatuisena oikeutena (Kuikka ym., 2001). Oppivelvollisuus alkaa lapsen täytettyä seitsemän vuotta, ja sen piiriin kuuluvat kaikki suomessa vakinaisesti asuvat lapset (Opetus- ja kulttuuriministeriö, [OKM], 2021).

2.2.1 Oppivelvollisuuden historia

Opetusvelvollisuus otettiin käyttöön Suomessa muihin länsimaihin verrattaessa poikkeuksellisen myöhään, sillä Suomen ensimmäinen oppivelvollisuuslaki astui voimaan vasta 1. elokuuta 1921, jolloin aikaisemmasta vapaaehtoisesta kansansivistyksestä siirryttiin oppivelvollisuuteen. Oppivelvollisuus aiheutti paljon kiistaa ennen sen voimaantuloa, mutta pian se alettiin näkemään yleisesti

tärkeänä kansantietojen- ja taitojen takaajana sekä pakollisena demokratian mahdollistajana ja edistäjänä. Suomen ensimmäinen oppivelvollisuuslaki velvoitti lapsia aloittamaan koulun sinä kalenterivuonna, jonka kuluessa he täyttivät seitsemän vuotta. Kyseinen oppivelvollisuus päättyi puolestaan sinä kalenterivuonna, jonka kuluessa lapsi täytti 13 vuotta.

Oppivelvollisuus laajeni seuraavan kerran vuonna 1968, kun voimaan astui peruskoulu-uudistus. Peruskoulu-uudistuksessa kansakoulu, kansainkoulu ja keskikoulu yhdistettiin yhdeksi yhdeksänvuotta kestäväksi peruskouluksi. Tämän myötä myös oppivelvollisuus laajeni 13 ikävuodesta 16 ikävuoteen. Oppivelvollisuusikä pysyi peruskoulu-uudistuksen jälkeen samana vuoden 2021 opetusvelvollisuus uudistukseen asti.

2.2.2 Oppivelvollisuus uudistus

Tuoreimman oppivelvollisuus uudistuksen myötä oppivelvollisuusikä laajeni oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaisesti oppivelvollisilla 16 ikävuodesta 18 ikävuoteen tai 18 ikävuotta ennen lainmukaisesti hyväksytysti suoritettuun ylioppilastutkintoon, ammatillisen koulutuksen tutkintoon tai niitä vastaavaan Ahvenanmaalla suoritettua tai ulkomaisen koulutukseen. Tämä uusi oppivelvollisuuslaki astui voimaan 1. elokuuta 2021, jolloin velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutukseen vaikutti ensimmäistä kertaa vuonna 2021 perusopetuksen 9. luokalta valmistuneisiin nuoriin (OKM, 2021). Muutos oli historiallinen ja merkittävä koulutuspoliittinen aikaansaannos, sillä oppivelvollisuutta laajennettiin viimeksi noin 100 sitten. Erityisesti merkittävää muutoksessa oli laajentuneen oppivelvollisuuden myötä tullut toisen asteen opintojen maksuttomuus kaikille laajentuneen oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Muutoksen tarkoituksena oli Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM, 2021) mukaan erityisesti oppimiseraja kaventamalla edesauttaa koulutuksellista osaamistasoa, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä. Maailmanlaajuisesti Suomen koulutusjärjestelmä ja erityisesti oppivelvollisuuden ylettyminen 18 ikävuoteen on hyvin poikkeuksellinen.

2.3 Rehtorin rooli ja toimenkuva

Opetusalan johtajilla ja erityisesti peruskoulun ja toisen asteen rehtoreilla on koulunsa johtajina ainutlaatuinen rooli esimerkiksi yritysjohtajiin verrattaessa, sillä rehtorin ammattiin liittyy lakisääteinen kelpoisuusvaatimus. Peruskoulun ja toisen asteen rehtorin kelpoisuus määritellään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusasetuksessa (1998/986), jonka mukaan kelpoisuuden voi saada henkilö, jolla on asianomaisen koulutusmuodon opettajan kelpoisuus, riittävä työkokemus opettajana työskentelemisestä sekä Opetushallituksen hyväksymien perusteiden mukainen opetushallinnon tutkinto. Rehtorin rooli koulun johtajana on myös erityinen, sillä se sisältää esimerkiksi hallinnollisen johtajuuden ja koulun tulosvastuun lisäksi pedagogisen johtamisen. Varsinainen pedagoginen johtaminen sekä aika henkilöstön ja oppilaiden kanssa ovat kuitenkin päässeet nyt viime vuosina vähentymään, sillä opetus- ja kasvatusalojen johtajien työtaakat ovat kasvaneet erityisesti hallinnollisten työtehtävien kasvaessa.

Pedagoginen johtaminen on käsitteenä hyvin laaja, ja sitä onkin vuosien aikana määritelty hyvin eri tavoin. Oma käsitykseni vastaa Lonkilan (1990, 51) tutkimuksen määritystä, jossa pedagoginen johtaminen kuvataan toiminnaksi, jossa tuetaan ja ohjataan opettajia, ideoidaan ja suunnitellaan opetus- ja kasvatustyötä, seurataan opetussuunnitelman toteutusta sekä hoidetaan koulun ympäristön verkostoitumista ja suhteita. Tämän lisäksi pedagogiseen johtamiseen liittyy esimerkiksi oppilaitoksen ja -henkilökunnan kehittämistyö, oppilas- ja opiskelijahuolto ja henkilöstöjohtaminen.

Rehtorin työnkuvaan kuuluu siis erittäin monipuolisesti erilaisia työtehtäviä, jonka vuoksi toimenkuvan yksityiskohtainen rajaaminen ja kuvaaminen on haastavaa. Tämän lisäksi rehtorin toimenkuva vaihtelee esimerkiksi paikallisella ja kouluasteen tasoilla (Opetushallitus, [OPH], 2013). Keskeisin osa rehtorin toimenkuvaa koostuu kuitenkin Opetushallituksen (2013) mukaan yleis- ja taloushallinnollisista tehtävistä, kuten esimerkiksi yhteistyöstä eri tahojen kanssa, raportoinnista sekä investointisuunnitelmista.

2.4 Aikaisemmat tutkimukset

2.4.1 Rehtoribarometri 2022

Tuore vuoden 2022 rehtoribarometri on Suomen rehtoreiden yhdistyksen SURE Ry:n käynnistämä tutkimus, joka tutkii erityisesti suomalaisten rehtoreiden työn kuormittavuutta, voimavaroja sekä terveyttä ja hyvinvointia. Rehtoribarometri-tutkimuksen toteuttivat Helsingin yliopiston aivotutkija ja professori Minna Huotilainen ja kasvatustieteiden professori Katariina Salmela-Aro sekä australialainen professori Philip Riley osana kansainvälistä Principal Health -tutkimushanketta. Barometri suoritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2019, ja se on toistettu tämän jälkeen vuosittain. Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselylomakkeilla, joihin vastasi vuonna 2022 yhteensä 695 suomalaista rehtoria tai muuta koulun esimiestyötä tekevää työntekijää.

Tuoreimman rehtoribarometrin mukaan suomalaiset rehtorit kokevat tekevänsä tärkeää työtä ja ovat innostuneita työstään, mutta ovat myös erittäin uupuneita tai uupumisvaarassa. Salmela-Aron (2022) julkaiseman rehtoribarometrin tulosten yhteenvedon mukaan joka neljäs rehtori koki olevansa voimakkaasti työuupunut vuonna 2022 ja vakavasti uupuneiden rehtoreiden määrä oli lisääntynyt ensimmäisen barometrin jälkeen lineaarisesti vuosi vuodelta. Tämän lisäksi rehtoreiden voimavarat olivat laskeneet ja suurimmaksi stressin lähteeksi koettiin erityisesti työmäärä ja kiire.

3 METODOLOGINEN LÄHESTYMISTAPA

Tämä tutkimus toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullista tutkimusmenetelmää käytetään Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan erityisesti tutkittaessa ihmisiä, heidän elämis- ja kokemusmaailmaansa, sekä sieltä nousevien asioiden merkityksiä. Tämä lähestymistapa sopii tutkimukseeni, sillä tutkimuksen lähtökohtana on selvittää ja ymmärtää oppivelvollisuus uudistuksen roolia ja sen tuomia vaikutuksia rehtoreiden nykyiseen työnkuvaan.

Tutkimuksessa hyödynnetään teoriasidonnaista tutkimusta eli teoria- ja aineistolähtöisen tutkimuksen väliin sijoittuvaa menetelmää, jota käytetään Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan tilanteissa, joissa aineiston analyysi ei perustu suoraan teoriaan, mutta linkittyy siihen kuitenkin osittain, jolloin aineistosta nousseille havainnoille etsitään vahvistusta teoriasta. Tämän laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole tuottaa täydellisiä faktoja, mutta teoriasidonnaisille tutkimuksille ominaisesti aineiston tarkastelua ohjaa johtoajatus, joka tässä tutkimuksessa on oppivelvollisuus uudistuksen myönteinen vaikutus opetusalan johtajien työmäärän määrään sekä heidän kokemaan työuupumukseen. Tämä johtoajatus näkyy esimerkiksi aineistonkeruussa käytettyjen haastattelukysymyksien painotuksissa.

Tutkimuksen lähestymistapana on fenomenologinen lähestymistapa, jonka tavoitteena on Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan nostaa esiin ihmisten erilaisia käsityksiä ja merkityssuhteita jostain tietyistä tutkittavasta aiheesta. Fenomenografisessa lähestymistavassa aineiston pohjalta laaditaan näitä erilaisia käsityksiä ja merkityksiä jaottelevia kuvauskategorioita, joiden avulla ilmiötä voidaan tunnistaa ja tarkastella. Tämän lisäksi fenomenografiseen tutkimukseen liittyy vahvasti kontekstisidonnaisuus ja sen esiin tuominen, sillä

Saarasen-Kauppisen ja Puusniekan (2006) mukaan ihmisten kokemukset ovat yhteydessä aina siihen asiayhteyteen ja tilanteeseen missä ne tapahtuvat.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tarkoituksena ja tutkimusongelmana on selvittää uuden vuonna 2021 voimaan tulleen oppivelvollisuus uudistuksen merkitystä ja tutkia, onko tällä uudistuksella ollut vaikutuksia toisen asteen rehtoreiden työnkuvaan.

4.1.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimus pyrkii vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisia tekijöitä oppivelvollisuus uudistus on tuonut rehtoreiden työtehtäviin?
  - 1.1. Mitä vaikutuksia oppivelvollisuuden tuomilla tekijöillä on rehtoreiden työnkuvaan.

4.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä tutkimuksessa käytetään laadulliselle tutkimukselle tyypillistä puolistrukturoitua haastattelua. Puolistrukturoidussa haastattelussa kaikilta haastattelevilta kysytään samat kysymykset samassa järjestyksessä, mutta haastattelussa ei käytetä valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltava saa muodostaa vastaukset omin sanoin (Eskola & Suoranta, 1998). Tutkimuksen analyysi toteutetaan puolestaan aineistolähtöisellä tai teoriasidonnaisella sisällönanalyysimenetelmällä.

Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta tapauksesta tai ilmiöstä sanallinen kuvaus yleisessä ja tiivistetyssä muodossa (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Sisällönanalyysi siis jäsentää ja järjestää kerätyn aineiston, mutta tämän jälkeen tulee vielä tehdä ilmiötä koskevat johtopäätökset. Laadullinen aineistolähtöinen sisällönanalyysi kulkee kolmivaiheisen prosessin mukaisesti niin, että ensimmäiseksi aineisto redusoidaan eli pelkistetään, jonka jälkeen aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään ja lopuksi tehdään vielä abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden kuvaus (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Teoriasidonnainen eli teoriaohjaava sisällönanalyysi puolestaan etenee samoilla ehdoilla kuten aineistolähtöinenkin analyysi, mutta abstrahoinnin vaiheessa käsitteet ilmiöstä ovat jo valmiina.

4.3 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineisto koostuu induktiivisesta eli laadullisesta aineistosta, mikä kerätään teemahaastatteluiden avulla.

Tutkimuskohteiksi valitaan 3-5 toisen asteen rehtoria, jotka ovat toimineet työnkuvassa vähintään vuodesta 2019, jotta he ovat työskennelleet vähintään yli vuoden ennen vuonna 2021 voimaan tullutta oppivelvollisuus uudistusta. Tutkimuskohteita haetaan Suomen rehtorit ry SURE yhdistyksen verkoston kautta, jolloin aineistolla on suurempi mahdollisuus hajautua esimerkiksi maantieteellisesti ja työpaikan koon puolesta.

Tutkimusaineistona hyödynnetään myös vuoden 2022 rehtoribarometristä saatuja tuloksia sekä muuta kirjallisuutta.

5 TUTKIMUKSEN EETTISYYS

Noudatan tutkimuksessani Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2016) määrittelemiä hyvän tieteellisen käytännön ohjeita tutkimuksen eettisyyden ja luottamuksellisuuden varmistamiseksi. Erityisesti pidän tutkijana huolta anonymiteettisuojausta ja luottamuksellisuuden säilyttämisestä tutkimuksen tietojen keräämisestä, niiden käsittelyyn sekä julkaisemiseen asti. Tämän lisäksi huomioin eettiset kysymykset jo aiheen valinnassa ja rajauksessa.

Tutkimusaiheen mahdollisen arkaluontoisuuden vuoksi aineistoa kerätessä painotan vastaamisen vapaaehtoisuuteen ja korostan tutkimuksen tarkoituksellisuutta, sillä nämä tekijät ovat erityisesti Eskolan ja Suorannan (1998) mukaan tärkeitä tutkittaville tiedotettavia tietoja. Tutkimuksen haastattelukysymykset ovat tutkimuksessa avoimia, jolloin vastaajat voivat itse vaikuttaa aiheen käsittelemisen ja tietojen kertomisen syvällisyyden tasoon. Tämä mahdollistaa tutkittavien oikeuden päättää luovuttamistaan tiedoista. Yksityisyyttä tullaan kunnioittamaan tutkimuksessa myös niin, että tutkittavat eivät tule olemaan tutkimuksesta tunnistettavissa, sillä esimerkiksi haastateltavien nimeä, sukupuolta, asuinpaikkaa tai työpaikan nimeä ei tulla tutkimuksessa kertomaan.

Haastatteluiden keruussa käytetään tutkimustietoja tallentavia sähköisiä menetelmiä, kuten esimerkiksi nauhoittavaa Zoom palaveria, jolloin mahdolliset tallenteet tullaan suojaamaan kaksivaiheisella käyttäjän tunnistuksella ja ne tullaan hävittämään heti tutkimuksen jälkeen. Kerään tutkimukseni aineiston Suomen Rehtorit ry:n verkoston kautta, jolloin haen tutkimuksen toteuttamista varten heiltä tutkimuslupaa. Tutkimusluvan lisäksi Suomen Rehtorit yhdistykselle sekä heidän jäsenistään valikoituville haastateltaville esitetään tietosuojailmoitus.

6 TUTKIMUKSEN ALUSTAVA AIKATAULU

Tutkimus toteutuu kevään 2023 aikana seuraavanlaisesti:

Huhtikuu: Aineiston keruu

Huhtikuu: Aineiston analysointi ja pohdinta

Huhti-toukokuu: Raportin kirjoittaminen ja tutkimuksen esittäminen

LÄHTEET

- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*.
Vastapaino.
- Kuikka, Martti T. & Merimaa, Erkki & Lindström, Aslak & Elo, Pekka (2001).
Koko kansan koulu – 80 vuotta oppivelvollisuutta. Suomen
kouluhistoriallisen seuran vuosikirja.
- Lonkila, T. (1990). *Koulun pedagoginen ja hallinnollinen johtaminen*. Oulun yli-
opisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opetusmonisteita ja selosteita Nro
31.
- Opetushallitus. (2013). Rehtorien työnkuvan ja koulutuksen määrittämistä sekä
kelpoisuusvaatimusten uudistamista valmisteleavan työryhmän raportti.
Raportit ja selvitykset 2013: 16.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2021). Oppivelvollisuuden laajentaminen.
<https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen> (Viitattu 1.3.2023).
- Oppivelvollisuuslaki 30.12.2020/1214.
- Perusopetuslaki 21.8.1998/628.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.
Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2012). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen
loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen
neuvottelukunnan ohje 2012.
https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Samela-Aro, K. (2022). Neljäs Rehtoribarometri [PDF-tiedosto]. Suomen
Rehtorit Ry. [https://surefire.fi/web/2022/11/14/rehtoribarometri-2022-
julkistamistilaisuuden-materiaalit/](https://surefire.fi/web/2022/11/14/rehtoribarometri-2022-julkistamistilaisuuden-materiaalit/) (Viitattu 1.3.2023).
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV -
Menetelmäopetuksen tietovaranto. Kvalitatiivisten menetelmien verkko-

oppikirja. Tampere: Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen
tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>.

LIITTEET

Liite 1:

ALUSTAVAT HAASTATTELUKYSYMYKSET:

1. Onko oppivelvollisuus uudistus tuonut jotain uusia huomioitavia / hallittavia tekijöitä työhösi? Jos on millaisia? (esim. hallinnollisia, pedagogisia, strategisia, taloudellisia, aikataulutuksellisia)
2. Mitkä oppivelvollisuus uudistuksen tuomat tekijät korostuvat erityisesti työssäsi? Millä tavalla?
3. Onko oppivelvollisuus uudistus lisännyt tai laskenut työtehtäviesi määrää?
4. Millaisia muita kokemuksia oppivelvollisuus uudistus on tuonut?